

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 20C/18/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123265314
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Libuša Záthurecká
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2024:6123265314.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

3 20C/18/2023

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Libušou Záthureckou v právnej veci žalobcu A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. E. F. XXXX/X, XXX XX E. proti žalovanému Prešovský samosprávny kraj, so sídlom Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37 870 475, o zaplatenie 9 851,66 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

7 20C/18/2023

I. Súd žalobu zamietá v celom rozsahu.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov tohto konania voči žalobcovi vo výške 100 %, ktoré je žalobca povinný zaplatiť žalovanému v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške trov tohto konania.

odôvodnenie:

7 20C/18/2023

1. Žalobca navrhol uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 9 851,66 Eur.

2. Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť.

3. Zo žaloby žalobcu bolo zistené, že je podielovým spoluvlastníkom v podiele 1 parcely č. XXXX/X o výmere 385 m² zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. XXXX/X o výmere 3409 m² zastavaná plocha a nádvorie, parcela č. XXXX/XXX o výmere 115 m² zastavaná plocha a nádvorie, ktoré sú vedené na LV č. XXXX a LV č. XXXX, k. ú. G., obec H., I. H.. Vo vzťahu k parcele č. XXXX/XXX je vedené vlastníctvo na brata žalobcu H. C. podľa osvedčenia o dedičstve po otcovi J. C. sp. zn. XX XXX/XX, Dnot 104/99 zo dňa 14. 02. 2001, v zmysle ktorého je žalobca ustupujúcim dedičom a má nárok na štvrtinu akýchkoľvek výnosov z tohto dedičstva.

4. Na uvedených pozemkoch sú postavené líniové inžinierske stavby – cestné teleso štátnej cesty II. triedy č. 534 a III. triedy č. 3065. Pozemky sa nachádzajú v ochrannom pásme ciest a ich iné využitie nie je možné. Cestné teleso spravuje Prešovský samosprávny kraj. Majetkovoprávne nároky spoluvlastníkov týchto pozemkov z titulu ich užívania bez poskytnutia protihodnoty doteraz neboli vysporiadané. Žalovaný pozemky dlhodobo využíva bez právneho dôvodu a bezodplatne.

Žalobca uplatňuje svoj nárok ako štvrtinový vlastník a opakovane v minulosti aj v súčasnosti dňa 12. 12. 2022 a 15. 02. 2023 sa pokúšal tento problém riešiť žiadosťou adresovanou Prešovskému samosprávnemu kraju o majetkovoprávne vysporiadanie týchto pozemkov avšak bezúspešne. Žalobca požiadal o znalecký posudok, ktorý vypracoval znalec A. B. K. č. 915705 za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty týchto pozemkov a ich nájmu v období troch rokov od 01. 01. 2020 do 31. 12. 2022. Zo záveru znaleckého posudku vyplýva, že všeobecná hodnota parciel je 208 000 Eur a ich nájom za uvedené trojročné obdobie má hodnotu 39 406,63 Eur.

5. Žalobca sa domnieva, že žalovanému poskytol dostatočný čas a priestor na mimosúdne vyriešenie nároku. Vzhľadom na jeho ignorovanie sa domnieva, že sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil a pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo znaleckého posudku č. 7/2023. Žalovaný pozemky užíva viac desaťročí. Žalobca požaduje iba doplatenie sumy za tri roky späť od 01. 01. 2020 do 31. 12. 2022 vo výške 9 151,66 Eur v podiele 1.

6. Žalobca poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č. k. 5Cdo/8/2009, v zmysle ktorého užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu je povinný vydať bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie veci. Uznesenie NS SR č. k. 3Cdo/252/2007 v obdobnej veci užívania cudzieho pozemku bez právneho titulu a bezodplatne, kedy sa musí vydať všetko čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením, ich výšku vyjadruje peňažná čiastka, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie veci. Rozhodnutie NS SR č. k. 4Cdo/52/2009 vo veci užívania nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, ktorá je verejným priestranstvom uviedol správny je aj výpočet výšky bezdôvodného obohatenia rovnajúci sa výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok. Žalobca poukázal na Nález ÚS SR č. k. I.ÚS 548/2015 zo dňa 17. 02. 2016, v zmysle ktorého zákaz bezdôvodného obohatenia patrí svojou povahou do kategórie základných a všeobecných právnych princípov, na ktorých stojí celý kontinentálny právny poriadok.

7. Predmetné pozemky sú v časti zastavené inžinierskou stavbou dopravnej infraštruktúry cestnej komunikácie, v časti sú voľným verejným priestranstvom zatravnenej plochy bezprostredne pri uvedenej ceste. S vlastníkom pozemkov sa za sporné obdobie žalovaný právne nevyrovnal a teda sa bezdôvodne obohatil na jeho úkor. Skutočnosť, že ide o využívanie pozemkov pre všetkých nemôže vlastníka ukrátiť na jeho právach.

8. Žalovaný k žalobe uviedol, že v zmysle § 3d ods. 2 Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej Cestný zákon) je vlastníkom ciest II. a III. triedy v územnom obvode Prešovského kraja. Správu k cestám vykonáva s poukazom na § 3d ods. 5 písm. c/ Cestného zákona, správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja ako rozpočtová organizácia napojená na rozpočet Prešovského samosprávneho kraja. Podľa § 6 ods. 3 Zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov správca koná v mene vyššieho územného celku pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku vyššieho územného celku, ktorý spravuje. Z tohto dôvodu vystupuje správa ciest v mene žalovaného.

9. Žalovaný poukázal na rozpolupné vyjadrenie žalobcu, ktorý uvádza, že pozemky sú zastavané inžinierskou stavbou cestnej komunikácie, na druhej strane žiada od žalovaného odplatu za užívanie pozemkov v celosti. Žalovaný súhlasí s tým, že užíva čiastočne vyššie uvedené parcely, parcela registra E-KN č. XXXX/X, k. ú. G. je zastavaná len v menšej miere cestou vo vlastníctve Prešovského samosprávneho kraja, vo väčšej časti je zastavaná cestou vyššej kategórie, ktorá nepatrí do jeho vlastníctva. Parcela registra E-KN č. XXXX/X k. ú. G. je zastavaná cestou vo vlastníctve žalovaného len v určitej časti. Na tejto parcele sa nachádza zastávka autobusov, ktorá sa nepovažuje za súčasť cestného telesa a nepatrí do vlastníctva žalovaného.

10. Žalovaný vzniesol námietku nedostatku vecnej pasívnej legitimácie k častiam parciel, ktoré nie sú zastavané stavbou vo vlastníctve žalovaného, nakoľko ich neužíva, žalobca to relevantne nepodložil a neuniesol v tejto časti dôkazné bremeno.

11. K parcelám, ktoré sú zastavané stavbou vo vlastníctve žalovaného žalovaný poukázal na Zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky. Podľa Článku I. ustanovenia § 4 Zákona

č. 66/2009 Z. z. musia byť kumulatívne splnené tri podmienky. Ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo vzniká vo verejnou záujme pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Žalovaný nadobudol od štátu cestnú stavbu bez majetkovoprávneho vysporiadania a ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 k 01. 07. 2009 nemal zmluvne dohodnuté žiadne práva k pozemkom, ktoré sú predmetom sporu. Cestu, na ktorej sa nachádzajú pozemky žalobcu je možné považovať za stavbu povolenú a z častí boli zastavané v rámci výstavby cesty druhej triedy č. 534 v roku 1975. Táto cestná komunikácia bola vybudovaná štátnou organizáciou vo verejnou záujme so súhlasom vtedajších vlastníkov, resp. užívateľov pozemku. V tom čase išlo o poľnohospodársku pôdu v užívaní soc. organizácií. Cestná správa II./534 Poprad – Smokovce prešla z vlastníctva SR do vlastníctva žalovaného delimitačným protokolom o odovzdaní a prevzatí nehnuteľného majetku zo dňa 09. 03. 2007 a na základe dohody o prechode majetku a s ním súvisiacich práv a povinností z vlastníctva štátu v správe Slovenskej správy ciest na Prešovský samosprávny kraj uzavretej dňa 29. 12. 2003 medzi Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a Prešovským samosprávnym krajom. Udialo sa tak na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky.

12. S prihľadnutím na Článok V. Zákona č. 66/2009 Z. z. zákon nadobúda účinnosť 01. 03. 2009 okrem Článkov I., II., III., ktoré nadobúdajú účinnosť 01. 07. 2009 a týmto dňom nadobudol žalovaný k pozemkom pod cestnou stavbou právo zodpovedajúce vecnému bremenu a týmto dňom zároveň zaniklo právo vlastníka pozemku dovoľávať sa ochrany voči povolenej no neoprávnenej stavby. Žalovaný má za to, že na uvedený právny vzťah je potrebné aplikovať tento zákon. Nie je možné aplikovať bezdôvodné obohatenie, t. j. užívanie bez právneho dôvodu ani judikatúru na ktorú žalobca poukázal. Ide o vecné bremeno „in rem“ vo vzťahu voči každému vlastníkovi zaťaženého pozemku a nemožno vznik posudzovať u každého nového vlastníka samostatne. Problematiku náhrady za nútené obmedzenie vlastníckych práv vlastníka pozemkov *expressis verbis* zákon nerieši, ale v ustanovení § 4 odkazuje na úpravu § 151n až § 151p OZ. V judikatúre slovenských súdov prevláda názor, že finančná náhrada za zákonné vecné bremeno je majetkové právo, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Finančná náhrada je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Žalovaný poukázal na výpočet všeobecnej hodnoty podľa Vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z. z.. Na podporu svojich tvrdení poukázal na uznesenie NS SR č. k. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26. 08. 2019, v ktorom sa dovolací súd prikláňa k názoru, že priznávanie náhrady za zriadenie vecného bremena podľa Zákona č. 66/2009 Z. z. ako aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona patrí k legálnym vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli do vlastníctva obcí a vyššie územné celky. Zákonodarca prijatím tohto zákona ustanovil mechanizmy ako možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. Judikatúra NS akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 Zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo *ex lege* tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže tomu byť inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Z. z.. Ak tieto legálne vecné bremená majú všetky jednotiace znaky vyjadrené v zhodnej úprave, ide o obmedzenia vlastníckeho práva založeného verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným súkromnoprávnym prvkom. Okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, nemôže tomu byť inak v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Právny názor o jednorazovosti práva na náhradu za obmedzenie vecného bremena vyslovil NS SR aj v rozhodnutiach č. k. 3Cdo/49/2014 zo dňa 14. 04. 2016 a č. k. 7Cdo/26/2014 zo dňa 24. 03. 2015.

13. Žalovaný vzniesol námietku premlčania v zmysle § 100 ods. 1 v spojení s § 152 CSP premlčacia doba začína plynúť prvým dňom, keď sa uplatňované právo mohlo vykonať čo je deň nasledujúci po dni, v ktorom Zákon č. 66/2009 Z. z. nadobudol účinnosť, t. j. od 02. 07. 2009 a lehota uplynula 02. 07. 2012, pričom žaloba na súd bola podaná po márnom uplynutí lehoty dňa 22. 03. 2023.

14. Žalobca k vyjadreniu žalovaného písomne zo dňa 26. 05. 2023 uviedol, že žalovaný vyjadrenie zahltil dokumentami spolu osem dokumentov o 41 stranách, z ktorých nie je zrejmé ako súvisia

s prejednávanej vecou, majetkovou ujmu, ktorou trpia skutoční vlastníci tým, že ich pozemky sú užívané bez odplaty. Tieto písomnosti môžu dokumentovať iba to ako sa v rámci budovania socializmu pristupovalo k základnému ľudskému právu vlastníť majetok (č. I. 20 ods. 1 Ústavy SR). Žalovaný ešte v roku 2017 prisľúbil, že pozemky pod cestami II. a III. triedy budú vysporiadané v rámci pozemkových úprav rozhodnutím Okresného úradu Poprad v konaní o pozemkových úpravách v k. ú. G.. Žalovaný upozorňuje, že parcely č. XXXX/X L. K. XXXX/X sú zastavané len v menšej miere cestou v jeho vlastníctve. Na jednej parcele sa nachádza zastávka autobusov. Operuje neurčitými pojmami miesto, aby uviedol presný údaj, plochu, ktorú zaberá cestné teleso v jeho vlastníctve. Žalovaný vzniesol námietku nedostatku vecnej pasívnej legitímácie, ktorú mohol jednoducho odstrániť tým, že by uviedol akú výmeru cestného telesa a ochranných pásiem zaberá stavba v jeho vlastníctve. Žalovaný poukazuje na Článok I. § 4 Zákona č. 66/2009 Z. z. o svojich oprávneniach zákonne užívať zabraté pozemky titulom práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa ods. 1 účelovo sa ale nezmieňuje o ustanovení v ods. 2, podľa ktorého skutočný vlastník pozemku pod stavbou je povinný strieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Pozemkové úpravy vykonané podľa Zákona NS SR č. 180/1995 Z. z. boli v danom katastrálnom území ukončené v roku 2005 schválením registra obnovej evidencie pozemkov z čoho vyplýva, že žalobca po roku 2005 už zo zákona nemal trpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu ako to ustanovuje § 151p ods. 1 OZ. Žalobca poukázal, že aj podľa znaleckého posudku sa všetky pozemky nachádzajú v ochrannom pásme cesty, iné využitie pozemkov sa v budúcnosti nepredpokladá a nie je možné, keďže pozemky aj okolité pozemky sú využívané výlučne verejnoprospešnou líniovou stavbou cestnej štátnej komunikácie.

15. K vznesenej námietke premlčania uviedol, že je v zjavnom rozpore s dobrými mravmi. Žalovanému je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že minimálne od roku 2007, kedy cestné teleso prešlo do jeho vlastníctva dochádza k bezdôvodnému obohacovaniu. Žalobca sa domnieva, že odmietnutím náhrady majetkovej ujmy za bezplatné užívanie jeho pozemkov sa žalovaný bezdôvodne obohacuje. Situácia je rovnaká od roku 1975. Vlastníctvo žalovaný naďalej nerešpektuje a s veľkou pravdepodobnosťou sa tak ani v dohľadnej dobe nestane, pokračuje jeho bezdôvodné obohacovanie, keď s majetkovopravným vysporiadaním odkazuje na Zásobník a odmieta uznať majetkovú ujmu žalobcu ako vlastníka pozemkov, na ktorých stojí cesta.

16. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu písomne vyjadrením zo dňa 31. 05. 2023 uviedol, že listinami, ktoré predložil ide o legitímne dokumenty, ktoré preukazujú legálnosť stavby postavenej v danom čase a za vtedy platných a účinných právnych predpisov a pokiaľ žalobca prikladá vinu inému právnomu režimu k zastavaniu jeho pozemkov je potrebné uviesť, že žalovaný nadobudol cesty druhej a tretej triedy až v roku 2004 prechodom priamo zo zákona a rozsah ciest zosumarizoval až o tri roky neskôr delimitáciou na základe delimitačného protokolu zo dňa 09. 03. 2007. Žalovaný nemal možnosť uvedené cesty neprevziať a navyše ich prevzal bez majetkovoprávneho usporiadania a to až do výšky 80 % plochy a bez akéhokoľvek rozpočtu na financovanie tohto účelu. Ak žalobca tvrdí, že žalovaný má určiť presný údaj výmery, ktorú žalobcovi zaberá je dôkazným bremenom žalobcu nie žalovaného dokázať, že pozemky sú žalovaným užívané. Toto dôkazné bremeno žalobca neunesol. Čo sa týka spornej autobusovej zastávky ide o samostatnú stavbu v zmysle hmotného práva, ktorá žalovanému nepatrí. Žalovaný uviedol, že nemá vedomosť o tom, že pozemkové úpravy v k. ú. G. boli ukončené. Vo vzťahu k Zásobníku žiadateľov o majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pod cestami II. a III. ako k internému dokumentu uvádza, že s prihliadnutím na finančné prostriedky s ktorými žalovaný disponuje citlivo zvažuje majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov pod cestami odčlenením určitej finančnej čiastky. Žalobca je do tohto Zásobníka zaradený spolu s inými žiadateľmi a vypracúvajú sa kritériá na základe ktorých bude žalovaný vysporiadavať. Žalovaný nesúhlasí so žalobným návrhom, s jeho vecným a právnym odôvodnením a navrhuje žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

17. Súd vo veci rozhodol na pojednávaní dňa 16. 04. 2024. Strany sporu súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti.

18. Podľa § 1 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len "pozemok pod stavbou").

19. Podľa § 2 ods. 1, 2 Zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom (ďalej len "vlastník stavby"), môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastník stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce. Ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o pozemkových úpravách podľa osobitného predpisu.

20. Podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

21. Podľa § 128 ods. 2 OZ bo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

22. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

23. Podľa § 151o ods. 1 OZ vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

24. Pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu definuje judikát R 71/2018, podľa ktorého doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR alebo aj v jednotlivom dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali z hľadiska vecného na ne nadviazali.

25. Z obsahu žaloby žalobcu vyplýva, že sa domáha náhrady titulom bezdôvodného obohatenia ako vlastník pozemku pod stavbou, a to parcel registra E č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/XXX zapísané na LV č. XXXX L. K. XXXX.

26. V danom konaní ide o to, či vlastníkovi pozemku pod stavbou, ktorá je povolená podľa platných právnych predpisov a prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok vzniká nárok na náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 Zákona č. 66/2009 Z. z. a či táto náhrada je vo forme opakujúceho sa alebo jednorazového plnenia a či jej výška má zodpovedať výške bezdôvodného obohatenia rovnajúcej sa obvyklému nájomnému za prenájom porovnateľných pozemkov.

27. V rozhodnutiach Najvyšší súd SR, a to č. k. 7Cdo/26/2014, č. k. 3Cdo/49/2014 a č. k. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30. 11. 2020 hľadal odpovede na otázku, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle Zákona č. 66/2009 Z. z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom týmto zákonom predpokladaným. Dovolací súd dospel k záveru, že ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 Zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu,

kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Z. z.. Ak tieto zákonné vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Najvyšší súd SR v rozhodnutí č. k. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 Zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká in rem, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku a finančná náhrada je nepochybne jednorazová. Nemá charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za ústavne udržateľnú Ústavný súd SR v rozhodnutí IV.ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 Zákona č. 182/1993 Z. z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (I.ÚS 474/2013, IV.ÚS 227/2012, I.ÚS 1/2012, II.ÚS 506/2011) na tom nič nezmenili. Ani Nález Ústavného súdu PL ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Vecné bremeno vzniknuté podľa Zákona č. 66/2009 Z. z. treba pokladať vzhľadom na konštrukciu § 2 ods. 1, 2 za nútené obmedzenie vlastníkov síce na dlhý, ale zo zákona vopred určiteľný čas a jednorazová náhrada zohľadňuje povahu a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníka pozemku pri ustálení výšky tejto náhrady.

28. Žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku.

29. Súd sa zaoberal vznesenou námietkou premlčania z dôvodu, že premlčané právo nie je možné priznať. Na uvedené sa vzťahuje ustanovenie § 101 OZ. Vzhľadom na vyššie uvádzané uznesenia NS SR podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Z. z. vzniká vlastníkovi pozemku povinnosť strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a to do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová, nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Vlastník pozemkov, t. j. žalobca si mohol uplatniť náhradu za vecné bremeno v zákonom stanovenej lehote do troch rokov od nadobudnutia účinnosti Zákona č. 66/2009, t. j. od 01. 07. 2009 a trojročná premlčacia lehota uplynula dňa 01. 07. 2012. Žalobca podal žalobu na Okresný súd Banská Bystrica dňa 22. 03. 2023 t. j. po uplynutí premlčacej lehoty. Právny nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní je premlčaný a súd musel žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietnuť a nebolo potrebné zaoberať sa výškou jednorazovej náhrady za vecné bremeno. Žalobcovi zostáva zachované právo na vyporiadanie sa so žalovaným v konaní o pozemkových úpravách podľa Zákona č. 330/1991 Z. z..

30. Námietku premlčania, ktorú vzniesol žalovaný súd nepovažoval za povznesenú v rozpore s dobrými mravmi, pretože žalovaný žiadnym spôsobom nezavinil, že žalobca si nárok uplatnil po uplynutí premlčacej doby. Jeho obrana bola založená na judikatúre najvyššieho súdu, ktorá sa k Zákonom č. 66/2009 Z. z. jednoznačne sformovala až po roku 2018.

31. Žalovaný bol v konaní úspešný. O trovách konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto konania vo výške 100 % ako úspešnej strane sporu. O výške trov súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti vo veci samej podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

2

20C/18/2023

Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie je prípustné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení trojmo na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C. s. p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný neplní dobrovoľne to, čo mu ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie v zmysle zvláštneho predpisu.